



4 Οκτωβρίου 2019  
Αριθμ. Πρωτ.: 203271/48703/2019

Πληροφορίες: Αγγελική Μποσδογιάννη , Αικατερίνη Φλιάτουρα  
e-mail: gl@synigoros.gr

Προς:

1) κ. Κωστή Χατζηδάκη  
Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας  
Αμαλιάδος 17, 11523 Αθήνα

2) κ. Ελευθέριο Κοσμόπουλο  
Αντιπεριφερειάρχη Δυτικής Αττικής  
Ηρώων Πολυτεχνείου 78  
19200, Ελευσίνα

3) κ. Νίκο Χιωτάκη  
Πρόεδρο Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης  
Πατησίων 147, 11251 Αθήνα

4) Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης  
Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ)  
Μεσογείων 119  
101 92 Αθήνα

5) Υ.Π.Ε.Ν.  
Γενική Δ/ση Περιβαλλοντικής Πολιτικής  
Δ/ση Βιοποικιλότητας, Εδάφους και Διαχείρισης Αποβλήτων  
Πατησίων 147  
11251 Αθήνα

6) Υ.Π.Ε.Ν  
Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος  
α) Τομέας Νοτίου Ελλάδος  
Λ. Κηφισίας 1-3  
115 23 Αθήνα  
β) Τομέας Βορείου Ελλάδος  
Ανδριανουπολεως 24  
551 33 Καλαμαριά  
Θεσσαλονίκη

**Θέμα:** Αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας από το περιστατικό της πυρκαγιάς στις εγκαταστάσεις της Εταιρείας \*\*\*στον Ασπρόπυργο

Σχετικά:

1. Η υπ' αρ. 203271/2015 αναφορά προς την Αρχή.
2. Η υπ' αρ. πρωτ. 371/23-6-2015 απόφασή του Υπουργού ΠΑΠΕΝ
3. Η υπ' αρ. οικ.244/14-7-2015 απόφαση του Υπουργού ΠΑΠΕΝ με θέμα λήψη μέτρων πρόληψης και αποκατάστασης περιβαλλοντικής ζημίας από τον υπεύθυνο φορέα εκμετάλλευσης \*\*\*
4. Το υπ' αρ. πρωτ.. 203271/34699/17-9-2015 έγγραφο της Αρχής



5. Το υπ' αρ.πρωτ.. 203271/37515/5-10-2015 έγγραφο της Αρχής.
6. Ο υπ' αρ. πρωτ.14154/3-11-2015 έγγραφο του Τμήματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος του Σώματος Επιθεώρησης Βορείου Ελλάδος.
7. Η υπ' αρ. πρωτ. 5509/30-12-2015 απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «έγκριση του Χρηματοδοτικού Προγράμματος του Πράσινου ταμείου «Δράσεις περιβαλλοντικού ισοζυγίου 2015».
8. Η υπ' αρ.πρωτ.31/22-1-2016 ΚΥΑ με τίτλο «Πράξη καταλογισμού δαπανών δράσεων πρόληψης και αποκατάστασης περιβαλλοντικής ζημίας στην εταιρία \*\*\*.
9. Το υπ' αρ. πρωτ.. 203271/6094/16-2-2016 έγγραφο της Αρχής
10. Το υπ' αρ. πρωτ.144/4-3-2016 έγγραφο του ΣΥΓΑΠΕΖ «αποστολή χρηματικού καταλόγου και περιληπτικής κατάστασης βεβαίωσης καταλογισθείσας δαπάνης προς τη ΦΑΕ Αθηνών.
11. Το υπ' αρ.πρωτ.119/8-3-2016 έγγραφο του ΣΥΓΑΠΕΖ «Ενέργειες για την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας από το περιστατικό της πυρκαγιάς στις εγκαταστάσεις της Εταιρείας \*\*\* στον Ασπρόπυργο».
12. Η υπ' αρ. πρωτ. 383/24-5-2016 απόφαση Τροποποίησης της με α.π. 244/14-7-2015 απόφασης Υπουργού ΠΑΠΕΝ λήψης μέτρων πρόληψης και περιβαλλοντικής ζημίας από τον υπεύθυνο φορέα εκμετάλλευσης \*\*\*
13. Η υπ' αρ.πρωτ.408/31-5-2016 Απόφαση του Υπουργού ΠΑΠΕΝ περί σύστασης και συγκρότησης ad hoc επιτροπής για το συντονισμό και την υλοποίηση των μέτρων αποκατάστασης βάσει του ΠΔ 148/2009.
14. Η υπ' αρ. 214407/2016 αναφορά προς την Αρχή.
15. Το υπ' αρ. πρωτ.. 203271/38055/13-10-2016 έγγραφο της Αρχής.
16. Το από 14-12-2016 Ενημερωτικό Σημείωμα «Παράνομες Διασυνοριακές Μεταφορές Αποβλήτων από την Ελλάδα στη Βουλγαρία της Εταιρείας \*\*\*
17. Το υπ' αρ. πρωτ. οικ. 9778/16-1-2017 έγγραφο του Γραφείου Αντιπεριφερειάρχη Περιφερειακής Ενότητας Δυτ. Αττικής
18. Το υπ' αρ. πρωτ. οικ. 216564/18-11-2016 έγγραφο του Γραφείου Αντιπεριφερειάρχη Περιφερειακής Ενότητας Δυτ. Αττικής
19. Το υπ' αρ. πρωτ. οικ. 9768/16-1-2017 έγγραφο του Γραφείου Αντιπεριφερειάρχη Περιφερειακής Ενότητας Δυτ. Αττικής
20. Το υπ' αρ. πρωτ. 203271/13753/27-3-2017 έγγραφο της Αρχής.
21. Το υπ' αρ.πρωτ. 203271/33831/28-7--2017 έγγραφο της Αρχής.
22. Το υπ' αρ. πρωτ. οικ. 169525/22-8-2017 έγγραφο του Τμήματος Ελέγχου Μετρήσεων & Υδροοικονομίας Περιβάλλοντος Περιφερειακής Ενότητας Δυτ. Αττικής

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,  
Αξιότιμε κύριε Αντιπεριφερειάρχη,  
Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,  
Αξιότιμοι κυρίες, Αξιότιμοι κύριοι,



Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το α ρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003, εξέτασε την αναφορά του \*\*\* σχετικά με την περιβαλλοντική ζημία που προκλήθηκε από την πυρκαγιά που εκδηλώθηκε την 6<sup>η</sup> Ιουνίου του 2015 στις εγκαταστάσεις του ιδιωτικού κέντρου διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών (ΚΔΑΥ) \*\*\* στη Νέα Ζωή Ασπροπύργου Αττικής.

Στο πλαίσιο διερεύνησης της υπόθεσης, η Αρχή εστίασε τη διερεύνηση της σε δύο πεδία: α) την πορεία της αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας και β) τη συγκέντρωση μεγάλων ποσοτήτων στερεών αποβλήτων στο χώρο ως αποτέλεσμα παράνομης διακίνησης εντός και εκτός των συνόρων της χώρας. Το πρώτο αποτελεί και τον κύριο άξονα παρέμβασης της, λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο που προέκυψε για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον και το γεγονός ότι κατά το χρόνο υποβολής της αναφοράς και μέχρι σήμερα βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία εφαρμογής του ΠΔ 148/2009 για την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας.

## A. Αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας

### A.I. Διοικητική Δράση τον πρώτο χρόνο μετά το συμβάν

Από τα στοιχεία του φακέλου της αναφοράς, όπως αυτός συμπληρώθηκε από την αλληλογραφία της Ανεξάρτητης Αρχής με τις συναρμόδιες υπηρεσίες προκύπτει ότι μετά το συμβάν οι συναρμόδιες υπηρεσίες ενήργησαν άμεσα για την αντιμετώπιση του περιστατικού και τον περιορισμό των επιπτώσεων στην υγεία και το περιβάλλον.

Με πρόσκληση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας και υπό την προεδρία του Υπουργού Περιβάλλοντος, πραγματοποιήθηκε έκτακτη σύσκεψη των εμπλεκόμενων υπουργείων και φορέων για να εκτιμηθεί το περιστατικό της πυρκαγιάς και να αποφασιστούν τα απαιτούμενα πρόσθετα μέτρα.<sup>1</sup>

Το Σώμα Επιθεωρητών Περιβάλλοντος προέβη σε αυτοψία στις 12-6-2015 και αποφάνθηκε ότι η συγκεκριμένη Εταιρεία, κατά παράβαση των περιβαλλοντικών όρων και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, διέθετε ανεξέλεγκτα στερεά απόβλητα (επικίνδυνα και μη) εντός και εκτός του χώρου του γηπέδου της, δημιουργώντας έναν Χώρο Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ). Η καύση των εν λόγω αποβλήτων προκάλεσε εκτεταμένη και σοβαρή ρύπανση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος, σοβαρό κίνδυνο ζημίας του εδάφους, των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, επιβάρυνση της ατμόσφαιρας και της δημόσιας υγείας.<sup>2</sup>

Το ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» διενήργησε μετρήσεις, ώστε να εκτιμηθεί η επιβάρυνση της ατμόσφαιρας και οι πιθανές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία. Επίσης ο Υπουργός ΠΑΠΕΝ με την υπ'αρ. πρωτ. 371/23-6-2015 απόφασή του ανέθεσε στο ΕΚΒΑΑ-ΙΓΜΕΜ τη διενέργεια δειγματοληψιών και αναλύσεων στην περιοχή του Ασπροπύργου, προκειμένου να προσδιοριστεί η έκταση της προκληθείσης περιβαλλοντικής ζημίας και να προβεί το ΣΥΓΑΠΕΖ στον καθορισμό των κατάλληλων μέτρων πρόληψης και αποκατάστασης αυτής.

Κατόπιν εισήγησης της ΕΑΠΕΖ, εκδόθηκε η υπό στοιχείο (5) απόφαση λήψης μέτρων πρόληψης και αποκατάστασης περιβαλλοντικής ζημίας του Υπουργού ΠΑΠΕΝ, με την οποία καθορίστηκαν τα άμεσα προληπτικά μέτρα και τα μέτρα αποκατάστασης. Σύμφωνα με την ως άνω απόφαση, η διαδικασία αποκατάστασης θα ξεκινούσε με α) τον χαρακτηρισμό των αποβλήτων (οδηγία 2008/98 ΕΚ, ν. 4042/12, απόφαση του Συμβουλίου 2003/33/ΕΚ) β) το διαχωρισμό τους σε επικίνδυνα και μη επικίνδυνα, εφόσον προέκυπτε από το χαρακτηρισμό η ύπαρξη επικινδύνων και εφόσον αυτό θα ήταν τεχνικά δυνατόν. Στη συνέχεια θα ακολουθούσε η απομάκρυνση των υπολειμμάτων καύσης με όλα τα απαιτούμενα μέτρα

<sup>1</sup> <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&sn%5B524%5D=3763&language=el-GR>

<sup>2</sup> <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&sn%5B524%5D=3821&language=el-GR>



προφύλαξης, η μεταφορά τους με κατάλληλα αδειοδοτημένα οχήματα σε κατάλληλους αποδέκτες ανάλογα με τα αποτελέσματα του χαρακτηρισμού των αποβλήτων. Τελικές φάσεις της αποκατάστασης θα αποτελούσαν η διενέργεια δειγματοληψιών σε νερό και εδάφη εντός και εκτός γηπέδου από εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες και η παρακολούθηση του χώρου της εγκατάστασης και της γύρω περιοχής, μετά από έξι μήνες, για τη σύγκριση αποτελεσμάτων. Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των μέτρων, τα ως άνω μέτρα θα έπρεπε να είχαν ολοκληρωθεί έως το τέλος του Σεπτεμβρίου του 2015.

Ωστόσο, όπως προέκυψε στη συνέχεια, ο υπεύθυνος εκμετάλλευσης του ΚΔΑΥ, ο οποίος έχει και την ευθύνη σύμφωνα με το ΠΔ 148/2009 για την υλοποίηση των μέτρων, ενημέρωσε το ΣΥΓΑΠΕΖ ότι ζήτησε να υπαχθεί στην πτωχευτική διαδικασία (αρ. 99 Πτωχ.Κώδικα) και ότι βρίσκεται σε οικονομική αδυναμία να αναλάβει την υλοποίηση των μέτρων. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι το κόστος της περιβαλλοντικής ζημίας δεν καλυπτόταν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που είχε συνάψει το ΚΔΑΥ. Ως εκ τούτου, βεβαιώθηκε μεν ο καταλογισμός της δαπάνης σε βάρος του υπόχρεου φορέα εκμετάλλευσης (σχετ. 7 και 8), αλλά εξασφαλίστηκε η ανάληψη του κόστους των μέτρων από το Πράσινο Ταμείο (σχετ. 7) σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ (αρ. 11 παρ. 8). Δικαιούχος στη δράση με τίτλο «Επείγουσα αντιμετώπιση περιβαλλοντικής επιβάρυνσης στον Ασπρόπυργο της Περιφέρειας Αττικής που προκλήθηκε από την πυρκαγιά που έλαβε χώρα τον Ιούνιο του 2015», ορίστηκε η Περιφέρεια Αττικής.

Τον Μάιο του 2016, σχεδόν έναν χρόνο μετά την πυρκαγιά, εκδόθηκε νέα απόφαση μέτρων για την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας (σχετ. 12). Σε αυτήν ορίστηκε η Περιφέρεια Αττικής ως υπεύθυνος φορέας για τη διαχείριση κι εκτέλεση του προγράμματος αποκατάστασης. Τα μέτρα παρέμειναν τα ίδια και η διαδικασία χωρίστηκε σε δύο στάδια. Στο α' στάδιο προβλέπονταν η εκπόνηση τεχνικής έκθεσης στην οποία θα περιλαμβάνονταν αναλυτικά τα βήματα για το χαρακτηρισμό των αποβλήτων (διενέργεια αναλύσεων), το διαχωρισμό και την απομάκρυνση και διάθεση των μη επικινδύνων σε κατάλληλο ΧΥΤΑ. Στο β' στάδιο προβλέπονταν να γίνει η διαχείριση των υπολειμμάτων, που δεν θα μπορούσαν να διατεθούν σε ΧΥΤΑ, από αδειοδοτημένο φορέα και η παρακολούθηση του χώρου μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασης. Για κάθε στάδιο τέθηκε εκ νέου αυστηρό χρονοδιάγραμμα με καταληκτική ημερομηνία για την ολοκλήρωση της διαδικασίας την 31.12.2016. Τέλος αποφασίστηκε η συγκρότηση ad hoc επιτροπής για το συντονισμό και την υλοποίηση μέτρων αποκατάστασης, η οποία συστάθηκε με την υπό στοιχείο (13) απόφαση του Υπουργού ΠΑΠΕΝ.

#### A.II. Παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη

Σε συνέχεια των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- είχε παρέλθει ικανό χρονικό διάστημα από το συμβάν της πυρκαγιάς χωρίς να ξεκινήσει η απομάκρυνση των καμένων αποβλήτων, με αποτέλεσμα να ελλοχεύει ο κίνδυνος για την αναζωπύρωση της φωτιάς,
- αν και δεν τίθενται προθεσμίες για την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας στο ΠΔ 148/09, αυτό δε σημαίνει ότι η ελεγκτική δράση της διοίκησης είναι χρονικά απεριόριστη. Αντιθέτως, ο χρόνος εκτέλεσης των ενεργειών θα πρέπει να είναι σε συνάρτηση με την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου σκοπού (αντιμετώπιση του κινδύνου),
- στα μέτρα που είχαν καθοριστεί με τις σχετικές αποφάσεις (σχετικά 5 και 12) δεν περιλαμβάνονταν μέτρα πρόληψης παρά μόνο αποκατάστασης, ενώ υπήρξε αναζωπύρωση εσίων λόγω α) της σύστασης του καιόμενου υλικού και της παραμονής του στο χώρο και β) της ελεύθερης πρόσβασης σε αυτόν,
- την νεότερη με αρ. φακέλου 214407/4-2016 αναφορά, σύμφωνα με την οποία κατά τις βραδινές ώρες η περιοχή γέμιζε καπνούς από την καύση πλαστικών και άλλων υλικών στους χώρους του ΚΔΑΥ, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται αναπνευστικά προβλήματα στους κατοίκους και τους εργαζόμενους της περιοχής. Επομένως, η έλλειψη μέτρων



πρόληψης σε συνδυασμό με την προαναφερόμενη καθυστέρηση της περιβαλλοντικής αποκατάστασης έχει ως αποτέλεσμα τη συνεχιζόμενη επιβάρυνση της περιοχής,

Ο Συνήγορος του Πολίτη με το υπό στοιχείο (15) έγγραφό του ζήτησε την άμεση περίφραξη και φύλαξη του χώρου των εγκαταστάσεων, στο πλαίσιο των μέτρων πρόληψης της περιβαλλοντικής ευθύνης, επισημαίνοντας ότι η πρόβλεψη των μέτρων αυτών στα μέτρα προφύλαξης εξυπηρετεί λόγους δημοσίου συμφέροντος εντάσσεται στο πεδίο εφαρμογής του ΠΔ 148/2009 και όχι στις σχετικές διατάξεις για την προστασία της δημόσιας περιουσίας. Εξ' ορισμού άλλωστε τα μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης που λαμβάνονται στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής ευθύνης από τις αρμόδιες αρχές αφορούν επεμβάσεις όπου εμφανίζεται ο κίνδυνος, ανεξάρτητα από το αν ο χώρος ανήκει στη σφαίρα επιρροής του ρυπαίνοντα ή τρίτου. Επίσης, με το ως άνω έγγραφό του πρότεινε τη διοργάνωση σύσκεψης στα γραφεία της Αρχής με στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων σχετικά με την προκήρυξη και ανάθεση της προβλεπόμενης Τεχνικής Έκθεσης Αποκατάστασης που αποτελούσε και το πρώτο βήμα για την εκκίνηση της διαδικασίας αποκατάστασης, δεδομένου ότι είχαν παρέλθει οι 3 μήνες από την υπογραφή της απόφασης τροποποίησης, που αποτελούσε και το χρονικό πλαίσιο για τη συγκεκριμένη ενέργεια.

Στη συνάντηση που έλαβε χώρα στα γραφεία της Αρχής στις 14/12/2016, συμμετείχαν εκπρόσωποι του ΣΥΓΑΠΕΖ<sup>3</sup>, του Υπουργείου ΠΑΠΕΝ<sup>4</sup>, της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής<sup>5</sup> και ο Δήμαρχος Ασπροπύργου<sup>6</sup>. Υπήρξε ενημέρωση για τις συνεχείς ενέργειες της διοίκησης και τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν και είχαν ως αποτέλεσμα τη χρηματοδότηση του έργου αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας τελικά από το Πράσινο Ταμείο, με το ποσό των 5.000.000 ευρώ.

Επίσης, κατά τη σύσκεψη, παρουσιάστηκε η πορεία των διαδικασιών ανάθεσης της έκθεσης/μελέτης και της υλοποίησης του έργου της αποκατάστασης που περιλαμβάνει πολλά στάδια (προσυμβατικό έλεγχο, προκήρυξη, ανάθεση κ.λ.π.).

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στο ν. 4412/16 με τον οποίο άλλαξε η διαδικασία της ανάθεσης των δημοσίων έργων, γεγονός που επέφερε εκ νέου καθυστέρηση και απαιτήθηκε χρόνος τόσο για την προσαρμογή των τεχνικών υπηρεσιών της Περιφέρειας στις νέες διατάξεις όσο και για την εκπόνηση των νέων τευχών δημοπράτησης.

Οι συναρμόδιοι φορείς επιβεβαίωσαν τα προβλήματα τα οποία εξακολουθούσαν να υφίστανται, αφενός λόγω της μη απομάκρυνσης των καμένων αποβλήτων και της αποκατάστασης του χώρου, αφετέρου εξαιτίας της ανεξέλεγκτης εισόδου και παραμονής στο χώρο ευάλωτων ομάδων (Ρομά κ.λ.π.) με σκοπό την αφαίρεση ανακυκλώσιμων υλικών και κυρίως μεταλλικών υλικών και σκράπ (ενδεικτικά αναφέρθηκε η αποξήλωση και απομάκρυνση όλου του μεταλλικού σκελετού της αποθήκης) καθώς ο χώρος δεν φυλασσόταν. Επιπλέον, επισημάνθηκε ότι, σε επανελέγχους που διενήργησαν οι υπηρεσίες στο χώρο, διαπιστώθηκε η συνεχιζόμενη διάθεση αποβλήτων (απόβλητα εκσκαφών κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), μολυσματικά νοσοκομειακά απόβλητα, σωρός από συσκευασίες φαρμακευτικών προϊόντων και σωροί από σύμμεικτα αστικά απόβλητα) με αποτέλεσμα να έχει δημιουργηθεί ένας νέος ΧΑΔΑ δίπλα στα καμένα και να επιδεινώνεται το πρόβλημα. Όσον αφορά στην έλλειψη φύλαξης, συζητήθηκαν τα προβλήματα που δημιουργεί η μεγάλη έκταση του χώρου και το υψηλό κόστος για την ανάθεση του έργου σε ιδιωτική εταιρεία.

Συμφωνήθηκε να ζητηθεί εγγράφως από την Περιφέρεια η συνδρομή της Υποδ/σης Ασφαλείας Δυτικής Αττικής για τη φύλαξη του χώρου του ΚΔΑΥ, με τη διάθεση αστυνομικών για ημερήσια 8ωρη παραμονή στο χώρο και περιπολία, τουλάχιστον έως την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης του έργου, δηλαδή την εκπόνηση της «Τεχνικής Έκθεσης

<sup>3</sup> κα Σταυρούλα Πουλή

<sup>4</sup> κα Α. Ψάλλα

<sup>5</sup> κ. Ε. Κοκμοτός

<sup>6</sup> κ. Νίκος Μελετίου



Αποκατάστασης». Επιπλέον, συμφωνήθηκε να δρομολογηθεί η προκήρυξη και για την παροχή υπηρεσιών φύλαξης κατά τη φάση της περιβαλλοντικής αποκατάστασης.

Τέλος, τέθηκε το ζήτημα των διαχρονικά διαπιστωμένων ελλείψεων και παραλήψεων και της μη τήρησης των περιβαλλοντικών όρων κατά τη λειτουργία του ΚΔΑΥ. Επισημάνθηκε ότι η μη δυνατότητα της καταγραφής, του ελέγχου και της ταυτοποίησης των ποσοτήτων των ανακυκλώσιμων που οδηγούνται για ανακύκλωση και της αξιοποίησης των ανακυκλωμένων προϊόντων οδήγησε στην αδυναμία ουσιαστικού ελέγχου εκ μέρους των υπηρεσιών ελέγχου. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στο γεγονός ότι με την ενεργοποίηση του Ηλεκτρονικού Μητρώου Καταγραφής Αποβλήτων τα προβλήματα αυτά αναμένεται να επιλυθούν ως ένα βαθμό.

Η εκπρόσωπος του Υπουργείου ΠΑΠΕΝ, Τμήμα Ανακύκλωσης – Εναλλακτικής Διαχείρισης κατέθεσε το υπό στοιχείο 16 αναλυτικό Ενημερωτικό Σημείωμα σχετικά με τις παράνομες διασυνοριακές μεταφορές αποβλήτων από την Ελλάδα στη Βουλγαρία του εν λόγω ΚΔΑΥ.

### A.III. Διαδικασία ανάθεσης έργων αποκατάστασης

Σε συνέχεια της σύσκεψης, η Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής με το υπό στοιχείο (17) έγγραφό της ενημέρωσε σχετικά με την κατακύρωση του διαγωνισμού για την παροχή υπηρεσιών «Εκπόνηση Τεχνικής Έκθεσης Αποκατάστασης» σε μειοδότη, από την Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Αττικής την 4-1-2017. Όσον αφορά στην φύλαξη του χώρου απέστειλε τα υπό στοιχεία (18 και 19) έγγραφα προς την Υποδιεύθυνση Ασφαλείας Αττικής, με τα οποία ζητήθηκε, μετά την παρέμβαση της Ανεξάρτητης Αρχής, η συνδρομή της για τη φύλαξη του χώρου προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξει ανακάτεμα των σωρών αποβλήτων ή εκ νέου απορρίψεις αποβλήτων από τρίτα πρόσωπα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη με τα υπό στοιχεία (20 και 21) έγγρατά του ζήτησε από την Υποδιεύθυνση Ασφαλείας Δυτικής Αττικής να συνδράμει την Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής λαμβάνοντας τα αναγκαία μέτρα για τη φύλαξη του χώρου, τουλάχιστον για το διάστημα εκπόνησης της τεχνικής έκθεσης αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας στο γήπεδο της εταιρείας, ώστε να ολοκληρωθεί επιτυχώς και με ασφάλεια η εκπόνηση της τεχνικής μελέτης. Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη ότι επανειλημμένα τέθηκαν δεσμευτικές προθεσμίες, οι οποίες δεν τηρήθηκαν και παρήλθαν δύο έτη από το συμβάν χωρίς να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα περιβαλλοντικής ευθύνης που απαιτούν αμεσότητα, ζήτησε την ενημέρωση και εγρήγορση εκ μέρους των υπηρεσιών.

Τα παραδοτέα της εκπόνησης της Τεχνικής Έκθεσης υποβλήθηκαν τελικά στις 8-8-2017 (Σχετικό το υπό στοιχείο 22 έγγραφο). Η συνολική ποσότητα των καμένων υλικών αποτιμήθηκε σε περίπου 50.000 τόνους, εκ των οποίων σε 2.000 τόνους εκτιμήθηκε η ποσότητα των υλικών που κατατάσσονται στα επικίνδυνα.

Ακολούθως απαιτήθηκε μακρό χρονικό διάστημα για την ολοκλήρωση της διαδικασίας της ανάθεσης του έργου (υπ'αρ. 337/2018/14-2-2018 απόφαση της Οικονομικής επιτροπής της Περιφέρειας Αττικής έγκρισης των όρων της Διακήρυξης και των παραρτημάτων της και της περίληψης διακήρυξης της παροχής υπηρεσιών, υπ'αρ. 2172/2018/27-7-2018 απόφαση της Οικονομικής επιτροπής της Περιφέρειας Αττικής έγκρισης του Πρακτικού II του διαγωνισμού, υπ'αρ. 2853/2018/9-10-2018 απόφαση της Οικονομικής επιτροπής της Περιφέρειας Αττικής έγκρισης του Πρακτικού III του διαγωνισμού-δικαιολογητικά κατακύρωσης). Στις 14-3-2019 μετά την ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας υπογράφηκαν:

- η υπ'αρ. πρωτ. οικ.547/ΦΕ/12-3-2019 σύμβαση παροχής υπηρεσιών «Αποκατάσταση Περιβαλλοντικής Ζημίας στο Χώρο της Εταιρείας \*\*\* Ομάδα Α «Εξειδικευμένος Σύμβουλος»», με οικονομικό αντικείμενο 36,456 ευρώ,



- η υπ'αρ. πρωτ. οικ.548/ΦΕ/12-3-2019 σύμβαση παροχής υπηρεσιών «Αποκατάσταση Περιβαλλοντικής Ζημίας στο Χώρο της Εταιρείας \*\*\* Ομάδα Β «Διαχείριση Αποβλήτων», με οικονομικό αντικείμενο 4,072,239 ευρώ,
- η υπ'αρ. πρωτ. οικ.549/ΦΕ/12-3-2019 σύμβαση παροχής υπηρεσιών «Αποκατάσταση Περιβαλλοντικής Ζημίας στο Χώρο της Εταιρείας \*\*\* Ομάδα Γ «Φύλαξη του Χώρου»», με οικονομικό αντικείμενο 112,000 ευρώ, και υποχρέωση εκτέλεσης και αποπεράτωσης του έργου μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης.

Τέλος την 14<sup>η</sup>-3-2019 ξεκίνησε η διαδικασία για την απόσυρση των καμένων και την αποκατάσταση του χώρου η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός επτά μηνών.

#### A.IV. Επισημάνσεις του Συνηγόρου του Πολίτη

- Όπως προκύπτει από τη διερεύνηση της υπόθεσης οι συναρμόδιες υπηρεσίες ενήργησαν άμεσα μετά την εκδήλωση της πυρκαγιάς στις εγκαταστάσεις της εταιρείας για την αποσόβηση του κινδύνου και τη διερεύνηση των επιπτώσεων στη δημόσια υγεία και το περιβάλλον. Στη συνέχεια κινήθηκε η διαδικασία εφαρμογής της περιβαλλοντικής ευθύνης από το ΣΥΓΑΠΕΖ λόγω της σπουδαιότητας του συμβάντος, η οποία κατέληξε στην απόφαση λήψης των μέτρων αποκατάστασης.
- Στα μέτρα που είχαν καθοριστεί με τις σχετικές αποφάσεις περιλαμβάνονταν μόνο μέτρα αποκατάστασης και όχι μέτρα πρόληψης, περίφραξης και φύλαξης του χώρου της εγκατάστασης.
- Η άρνηση του ρυπαίνοντος να προβεί στην αποκατάσταση, λόγω οικονομικής αδυναμίας και υπαγωγής του στην πτωχευτική διαδικασία (αρ. 99 Πτωχ.Κώδικα) και η εκ νέου εκκίνηση της διαδικασίας και προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της τεχνικής μελέτης οδήγησε σε καθυστέρηση της περιβαλλοντικής αποκατάστασης πέραν των τεσσάρων ετών από την εκδήλωση του συμβάντος.
- Αν και δεν τίθενται προθεσμίες για την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής βλάβης στο ΠΔ 148/09, αυτό δε σημαίνει ότι η ελεγκτική δράση της διοίκησης είναι χρονικά απεριόριστη. Το πλαίσιο της διοικητικής δράσης καθορίζεται από το σκοπό των διατάξεων που είναι η αντιμετώπιση του κινδύνου, γι' αυτό και το κείμενο των διατάξεων διατρέπει η έκφραση «αμελλητί». Αυτό ορίζεται ρητά και ειδικά και για τις ενέργειες της Διοίκησης στο άρθρο 6. Συνεπώς ο χρόνος εκτέλεσης των ενεργειών θα πρέπει να είναι σε συνάρτηση με την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου σκοπού (αντιμετώπιση του κινδύνου).
- Η καθυστέρηση της περιβαλλοντικής αποκατάστασης σε συνδυασμό με την έλλειψη μέτρων πρόληψης έχει ως αποτέλεσμα τη συνεχιζόμενη, επί τέσσερα έτη επιβάρυνση της περιοχής, σοβαρό κίνδυνο ζημίας του εδάφους, των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, επιβάρυνση της ατμόσφαιρας και της δημόσιας υγείας. Επίσης η μη αστυνόμευση και φύλαξη του χώρου επέτρεψε τη συνεχιζόμενη απόθεση, κυρίως υλικών ΑΕΚΚ αλλά και σύμμεικτων αστικών αποβλήτων ακόμη και νοσοκομειακών αποβλήτων, στο χώρο που απαιτούν ορθή διαχείριση
- Η ποσότητα των καμένων υλικών που κατατάσσονται στα επικίνδυνα και ως εκ τούτου δεν επιτρέπεται να διατεθούν σε αδειοδοτημένο ΧΥΤΑ εκτιμήθηκε ότι ανέρχεται σε περίπου 2.000 τόνους. Η διαχείριση αυτών αυξάνει σημαντικά το κόστος αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας, εν προκειμένω, λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη τελικού χώρου διάθεσης στην χώρα και ες εκ τούτου, την ανάγκη εξαγωγής αυτών σε κατάλληλο αποδέκτη στο εξωτερικό.

#### B. Αποθήκευση και διακίνηση (εντός και εκτός συνόρων) στερεών αποβλήτων - προϊόντων διαλογής

##### B.I. Ιστορικό – Διοικητική Δράση



Σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου της αναφοράς για την εν λόγω επιχείρηση είχε χορηγηθεί η Α.Π. 3726/Φ14 ΑΣΠΡ 6014/11-6-2008 Απόφασης χορήγησης άδειας λειτουργίας. Στη δραστηριότητα της εν λόγω επιχείρησης εντάσσονταν α) η διαλογή - η μηχανική επεξεργασία – δεματοποίηση των ανακυκλώσιμων υλικών του περιεχομένου του Μπλέ κάδου των Δήμων και β) η διάθεση πώληση των παραγόμενων προϊόντων και γ) η μεταφορά και εξαγωγή ανακυκλωμένων προϊόντων (αντιστοιχεί στο 80-90% των παραγόμενων προϊόντων) προς αξιοποίηση σε γειτονικές χώρες, κυρίως στη Βουλγαρία. Πέραν αυτού, προέκυψε<sup>7</sup> ότι στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης υπήρχαν αποθηκευμένες ποσότητες σύμμεικτων στερεών αποβλήτων ενώ παράλληλα η εταιρεία διενεργούσε παράνομη συλλογή, μεταφορά, προσωρινή αποθήκευση και ανεξέλεγκτη διάθεση εν δυνάμει επικίνδυνων αποβλήτων. Επιπλέον στο πλαίσιο των ελέγχων διασυνοριακών μεταφορών αποβλήτων στο σταθμό Προμαχώνα Σερρών που διενεργήθηκε από τους Επιθεωρητές Βορείου Ελλάδας της ΕΥΕΠ το 2010, ελέγχθηκε και η εν λόγω εταιρεία και διαπιστώθηκε η μη σύννομη μεταφορά αποβλήτων (σύμμεικτα απορρίμματα).

Η Αρχή ζήτησε ενημέρωση (σχετ. 4 και 5) για την εφαρμογή της νομοθεσίας για τη διασυνοριακή μεταφορά μη επικίνδυνων αποβλήτων από την εταιρία «Γενική Ανακυκλώσεως Α.Ε» καθώς και συγκεκριμένα στοιχεία από το ΥΠΑΠΕΝ, τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος Βορείου Ελλάδας και το Τελωνείο Προμαχώνα για τη λειτουργία της εταιρείας.

Κατόπιν αυτού έλαβε την απάντηση της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος του Τομέα Βορείου Ελλάδας (σχετικό 6), με την οποία διαβιβάστηκαν στην Ανεξάρτητη Αρχή αντίγραφα των:

- από 1-6-2010 έκθεσης αυτοψίας/διασυνοριακή μεταφορά αποβλήτων του κλιμακίου των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, με συμμετοχή του Αστυνομικού Τμήματος Προμαχώνα, του Γραφείου Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και άλλων προϊόντων, την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων της Περ. Δ/σης Κεντρικής Μακεδονίας, του Υπουργείου Οικονομικών και των αντίστοιχων Αρχών από τη Βουλγαρία
- από 17-6-2015 έκθεσης αυτοψίας/έλεγχος καθοδόν σε επιστρεφόμενο φορτίο αποβλήτων του κλιμακίου των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος Βορείου Ελλάδας.
- υπ' αρ. οικ. 574/18-2-2010 έκθεσης μερικού ελέγχου τήρησης των Περιβαλλοντικών Όρων για τη λειτουργία του ΚΔΑΥ στην περιοχή Πάτημα του Δήμου Ασπρόπυργου, σε συνέχεια της από 26-2-2009 επιθεώρησης, της ΕΥΕΠ/Τομέας Νοτίου Ελλάδος
- υπ' αρ. οικ. 3332/13-10-2011 Πράξης Βεβαίωσης Παράβασης
- υπ' αρ. οικ. 3376/18-10-2011 Εισήγησης Επιβολής Προστίμου
- υπ' αρ. Φ245/466/ΠΕΡΙΒ-9/2012 Απόφασης Επιβολής Προστίμου,

Από τα έγγραφα αυτά προκύπτει ότι:

- Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος Τμήμα Βορείου Ελλάδας προέβησαν την 1-6-2010 σε αυτοψία στο Συνοριακό Σταθμό Προμαχώνα, σε φορτηγό της Εταιρείας που εκτελούσε μεταφορά φορτίου με το χαρακτηρισμό “Solid waste plastics from packing” με προορισμό τη Βουλγαρία. Διαπίστωσαν τη μεταφορά μίγματος στερεών αποβλήτων (χαρτιά, χαρτόνια, πολλά είδη πλαστικών, κομμάτια ξύλου, πλαστικά Η.Η.Ε κ.λ.π.) με χαρακτηριστική οσμή δημοτικών αποβλήτων, όπως σημειώθηκε. Όπως επισημάνθηκε στην έκθεση, το εν λόγω φορτίο επεστράφη στην Ελλάδα από τις Βουλγαρικές Αρχές που διενεργούσαν παρόμοιους ελέγχους, καθώς διαπίστωσαν ότι δεν ταυτίζονταν με το

<sup>7</sup> Δελτίο Τύπου ΥΠΑΠΕΝ «Σωρεία παραβάσεων διαπίστωσαν οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος στη μονάδα Ανακύκλωσης του Ασπρόπυργου, όπου εκδηλώθηκε η πρόσφατη πυρκαγιά 17-6-2015»

[http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=389&snif\[524\]=3821&language=el-GR](http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=389&snif[524]=3821&language=el-GR)





φορτίο που είχε δηλωθεί στα έγγραφα κοινοποίησης και μεταφοράς σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό (ΕΚ) υπ' αρ. 1013/2006<sup>8</sup>.

- Ανάλογη αυτοψία πραγματοποιήθηκε και στις 17-6-2015, επί της Εγνατίας Οδού, σε δύο φορτηγά οχήματα της Εταιρείας καδοθόν προς τα Ιωάννινα. Τα συγκεκριμένα φορτία είχαν ξεκινήσει στις 24-3-2015 από τις εγκαταστάσεις της Εταιρείας στον Ασπρόπυργο Αττικής. Στις 26-3-2015 σε έλεγχο των Βουλγαρικών Αρχών στα σύνορα του Προμαχώνα διαπιστώθηκε, πάλι, η μη ταυτοποίηση του φορτίου που μεταφέρονταν με αυτό που είχε δηλωθεί στα έγγραφα που το συνόδευαν. και τελικά στις 17-6-2016 η βουλγαρική αστυνομία επέβαλε την άμεση επιστροφή των δύο φορτίων στην Ελλάδα. Νέος προορισμός των δύο φορτίων ήταν οι εγκαταστάσεις της εταιρείας στη ΒΙΠΕ Ιωαννίνων.
- Η ΕΥΕΠ Τμήμα Νοτίου Ελλάδος διενήργησε επιθεώρηση τήρησης των Περιβαλλοντικών Όρων στις εγκαταστάσεις της εταιρείας στον Ασπρόπυργο, στις 26-2-2009 και σε συνέχεια συμπληρωματική αυτοψία, στις 2-6-2010. Σύμφωνα με την υπ' αρ. οικ.574/18-2-2010 έκθεση μερικού ελέγχου τήρησης των Περιβαλλοντικών Όρων για τη λειτουργία του ΚΔΑΥ διαπιστώθηκε μεταξύ άλλων:

α) η δραστηριότητα λειτουργούσε με δεκαπλάσια παραγωγική δυναμικότητα από εκείνη που αναφέρονταν στην αδειοδότησή της, με αποτέλεσμα μεγάλο όγκο αποθηκευμένων αποβλήτων στο γήπεδο της (υπήρχαν στοιβες δεματοποιημένων προϊόντων και σκουπιδιών),

β) μη ορθή καταγραφή εισαγωγής – εξαγωγής υλικών, μη ύπαρξη θεωρημένου μητρώου διακίνησης των διαφόρων τύπων αποβλήτων και μη έγκαιρη εγγραφή στο μητρώο διαχείρισης μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων, ως εκ τούτου δεν ήταν δυνατόν και εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα τόσο για τη αποτελεσματικότητα της διαδικασίας διαλογής όσο και για τη διαχείριση των υλικών που προκύπτουν και των υπολειμμάτων,

γ) μεγάλη διαφορά του ισοζυγίου εισερχόμενων – εξερχόμενων, στην οποία οφείλονταν οι μεγάλες ποσότητες αποβλήτων εντός και εκτός του γηπέδου,

δ) ανεξέλεγκτη διάθεση του υπολείμματος και των προϊόντων διαλογής επί του εδάφους ακόμα και έξω από τα όρια της εγκατάστασής σε χώρο πλησίον της εισόδου γεγονός που αποτελεί ανεξέλεγκτη διάθεση αποβλήτων

ε) διάθεση των υπολειμμάτων εκτός από το ΧΥΤΑ Φυλής και σε διάφορες χωματερές και

στ) μη ορθή λειτουργία του συστήματος απορροής των ομβρίων.

Επισημαίνεται ότι οι ως άνω εκθέσεις είχαν κοινοποιηθεί στο Γραφείο Εναλλακτικής Διαχείρισης, το οποίο συμμετείχε στο κλιμάκιο ελέγχου της από 1-6-2010 αυτοψίας σε φορτηγά της εταιρείας στα σύνορα Προμαχώνα, για τις κατά νόμο προβλεπόμενες ενέργειες.

- Κατόπιν αυτών με την υπ' αρ. Φ245/466/ΠΕΡΙΒ-9/2012 Απόφαση του Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής επεβλήθη στην εταιρεία πρόστιμο ύψους 132.300 ευρώ.

Επίσης από το υπό στοιχείο 16 Ενημερωτικό Σημείωμα σχετικά με τις παράνομες διασυνοριακές μεταφορές αποβλήτων από την Ελλάδα στη Βουλγαρία του εν λόγω ΚΔΑΥ το οποίο κατέθεσε η εκπρόσωπος του Υπουργείου ΠΑΠΕΝ, Τμήμα Ανακύκλωσης – Εναλλακτικής Διαχείρισης προκύπτει ότι:

Α. σε ελέγχους που διενεργήθηκαν στους συνοριακούς σταθμούς του Προμαχώνα και της Εξοχής στις 31-5-2010 και 1-6-2010 από τις συναρμόδιες ελληνικές υπηρεσίες σε συνεργασία με τις αντίστοιχες της Βουλγαρίας προέκυψε παράνομη μεταφορά από την

<sup>8</sup> Η Εταιρεία είχε πραγματοποιήσει μεταφορές αποβλήτων που δεν ανταποκρίνονταν στην περιγραφή «απόβλητα πλαστικής συσκευασίας PP/PS» για τα οποία είχε ληφθεί η συγκατάθεση. Επιπλέον συμπλήρωσε πλημμελώς τα απαιτούμενα έγγραφα μεταφοράς.



εταιρεία \*\*\*φορτίου που ενώ δηλώνονταν απόβλητα πλαστικής συσκευασίας, από τον οπτικό έλεγχο ήταν μίγμα χαρτιού, πλαστικού, γυαλιού, ηλεκτρικού εξοπλισμού, καλωδίων κ.λ.π.

Β. στις 31-3-2015 η αρμόδια αρχή της Βουλγαρίας ενημέρωσε για παράνομη μεταφορά αποβλήτων εκ μέρους της εταιρείας \*\*\*. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος ενεργώντας ως Αρμόδια Αρχή Αποστολής στις 31-3-2015 αποδέχτηκε να παραλάβει κατόπιν επιστροφής πίσω στην Ελλάδα τα εν λόγω φορτία.

## B.II. Επισημάνσεις του Συνηγόρου του Πολίτη

Από τα ως άνω προκύπτει ότι:

- Η εν λόγω εταιρεία λειτουργούσε κατά παράβαση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων με σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στη δημόσια υγεία. Λειτουργούσε με δεκαπλάσια παραγωγική δυναμικότητα και με μεγάλη διαφορά του ισοζυγίου εισερχόμενων – εξερχόμενων ως εκ τούτου όπως διαπιστώθηκε, μεταξύ άλλων, στο σύνολο σχεδόν του ακάλυπτου χώρου των εγκαταστάσεων της εν λόγω δραστηριότητας, αλλά και έξω από τα όρια των εγκαταστάσεων υπήρχαν στοίβες – ντάνες δεματοποιημένων προϊόντων και σκουπιδιών, γεγονός που αποτελεί ανεξέλεγκτη διάθεση αποβλήτων – δημιουργία ΧΑΔΑ. Επιπλέον δεδομένου ότι δεν τηρούσε θεωρημένο μητρώο διακίνησης των διαφόρων τύπων αποβλήτων δεν μπορεί να αποδειχθεί ότι η είσοδος των υλικών στη μονάδα περιορίζονταν μόνο στο περιεχόμενο του μπλέ κάδου των Δήμων και όχι και σύμμεικτων απορριμμάτων. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώθηκε από τις αποθηκευμένες ποσότητες σύμμεικτων στερεών αποβλήτων, όπως αυτό διαπιστώθηκε κατά την αυτοψία της ΕΥΠΕ μετά την εκδήλωση της πυρκαγιάς.
- Η εν λόγω εταιρεία προσπαθούσε να διαχειριστεί τον όγκο των παραγόμενων προϊόντων – υπολειμμάτων εν μέρει και με τη μεταφορά αυτών στη Βουλγαρία χωρίς να τηρεί τα προβλεπόμενα. Ως εκ τούτου τα φορτία επιστρέφονταν και σωρεύονταν στον αύλειο χώρο της Εταιρείας και στη γύρω περιοχή. Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά το χρόνο της εκδήλωσης της πυρκαγιάς (6-6-2015) φορτίο της εταιρείας είχε επιστραφεί στα σύνορα από τις Βουλγαρικές αρχές (26-3-2015) και ως εκ τούτου είχε σταματήσει η δυνατότητα μεταφοράς στη Βουλγαρία.
- Παρά το γεγονός οι συγκεκριμένες παραβάσεις είχαν ήδη διαπιστωθεί με σειρά αυτοψιών και ελέγχων εκ μέρους των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος ήδη από το 2009 δεν θεωρήθηκαν προφανώς τόσο σημαντικές και επικίνδυνες ώστε να ζητηθεί η σφράγιση της επιχείρησης ή/και η ανάκληση των Περιβαλλοντικών Όρων. Επιπλέον διαπιστώνεται μεγάλη καθυστέρηση στην έκδοση της απόφασης επιβολής προστίμου δεδομένου ότι η απόφαση επιβολής προστίμου εκδόθηκε δύο χρόνια μετά την διενέργεια αυτοψίας από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος και τη διαπίστωση της μη τήρησης των περιβαλλοντικών όρων και της συστηματικής επιβάρυνσης του περιβάλλοντος που επέφερε η λειτουργία του ΚΔΑΥ. Τέλος δεν προκύπτει επιβολή κυρώσεων εκ μέρους του ΕΟΑΝ, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 20<sup>Α</sup> του ν.2939/2001, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 8 του ν. 4496/17, αν και είχε ενημερωθεί για τις παραβάσεις κατά τη λειτουργία του ΚΔΑΥ.

## Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- Τα Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό κρίκο στην αλυσίδα της ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, αναγκαίο για την ενίσχυση της ανακύκλωσης. Ωστόσο, ο ΣΤΠ -από την εξέταση σημαντικού αριθμού υποθέσεων-



διαπίστωσε ότι οι εν λόγω μονάδες αν και φέρονται ως «φιλοπεριβαλλοντικές» και διέθεταν τις προβλεπόμενες άδειες και εγκρίσεις, ωστόσο λειτουργούσαν καθ' υπέρβαση των όρων αυτών και χωρίς να τηρούν τους συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους με αποτέλεσμα τη ρύπανση του περιβάλλοντος και την πρόκληση συνεπειών στη δημόσια υγεία. Επιπλέον, διαπίστωσε ότι σε άλλες ανάλογες περιπτώσεις η μη τήρηση των περιβαλλοντικών όρων θα μπορούσε να συνδεθεί με την εκδήλωση πυρκαγιάς στις εν λόγω εγκαταστάσεις<sup>9</sup>. Τέλος έχει διαπιστωθεί ότι σε κάποιες περιπτώσεις, ιδιαίτερα σε περιοχές που δεν έχουν ολοκληρωθεί τα έργα του ΠΕΣΔΑ και δεν υπάρχουν χώροι τελικής διάθεσης αποβλήτων, τα ΚΔΑΥ, κατά παράβαση των προβλεπόμενων στη νομοθεσία, χρησιμοποιούνται ως χώροι υποδοχής και προσωρινής αποθήκευσης των σύμμεικτων αστικών στερεών αποβλήτων<sup>10</sup>.

- Η μη τήρηση των περιβαλλοντικών όρων κατά τη λειτουργία των έργων διαχείρισης στερεών αποβλήτων αφενός δημιουργεί στην κοινή γνώμη αμφιβολία ως προς τις υφιστάμενες τεχνολογικές δυνατότητες για την ορθή λειτουργία των έργων με ελάχιστες επιπτώσεις στο περιβάλλον και αφετέρου εντείνει την κοινωνική αντίδραση στην προσπάθεια χωροθέτησης νέων.

- Οι έλεγχοι της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων που διενεργούν οι συναρμόδιες υπηρεσίες σήμερα γίνονται μετά από σχετική καταγγελία. Σημαντικό ζήτημα, κατά την άποψη του Συνηγόρου του Πολίτη, αποτελεί η επιλεκτικότητα και η αποσπασματικότητα που χαρακτηρίζει τους προβλεπόμενους κατά το νόμο ελέγχους. Σε περιπτώσεις δε που διαπιστώνεται παραβίαση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, παρέχεται περίοδος συμμόρφωσης, χωρίς ωστόσο να προβλέπεται επανέλεγχος μετά το πέρας αυτής. Ο επανέλεγχος γίνεται στις περισσότερες περιπτώσεις μετά από αρκετό χρονικό διάστημα και συνήθως μετά από νέα καταγγελία.

- Στις περιπτώσεις έντονης υποβάθμισης και καθ' υποτροπή πρόκλησης ρύπανσης από επιχείρηση, η οποία παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα υποδεικνυόμενα μέτρα δεν αρκεί η επιβολή αλληπάλληλων προστίμων, αλλά προσαπαιτείται, η κατά το νόμο (άρθρο 30 του ν. 1650/86 όπως ισχύει σήμερα) διακοπή της ρυπογόνου δραστηριότητας (ΣΤΕ 3977/2010).

- Κρίσιμο για τον έλεγχο της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων κατά τη λειτουργία των έργων διαχείρισης στερεών αποβλήτων, ιδίως των ΚΔΑΥ, είναι η λειτουργία του Ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων ΗΜΑ (ΚΥΑ 43942/4026/16). Μέσω αυτού καθίσταται δυνατή η αναζήτηση των εγκαταστάσεων παραλαβής, αποθήκευσης καθώς και δραστηριοτήτων συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων και των διακινούμενων ποσοτήτων αποβλήτων-προϊόντων-υπολειμμάτων. Ως εκ τούτου παρέχεται η δυνατότητα στους διαχειριστές του ΗΜΑ να εξάγουν ασφαλή ποσοτικά συμπεράσματα για τη διακίνηση των διαφόρων τύπων αποβλήτων.

- Η παραβίαση των διατάξεων του Π.Δ. 148/2009 για την περιβαλλοντική ευθύνη επιβάλλει στις αρμόδιες υπηρεσίες την άμεση λήψη των αναγκαίων μέτρων για την αποκατάσταση την προκληθείσης ζημίας και των ρυπασμένων χώρων. Ωστόσο, ο ΣτΠ -από την εξέταση σχετικών υποθέσεων- διαπίστωσε ότι ακόμη και στις περιπτώσεις που ο υπόχρεος ανέλαβε την αποκατάσταση της προκληθείσης ζημίας και την απομάκρυνση των καμένων, καθυστερεί ή/και δεν ολοκληρώνεται η προβλεπόμενη διαδικασία περιβαλλοντικής ευθύνης<sup>11</sup>.

<sup>9</sup> Σχετική η με κωδικό φακέλου αναφορά 183293/2014 σχετικά με τη μη σύννομη λειτουργία της εταιρίας \*\*\* Μαγνησίας

<sup>10</sup> Σχετική η με κωδικό φακέλου αναφορά 247343/2018 για τη λειτουργία του (ΚΔΑΥ) «Κέντρου συλλογής υλικών – Πράσινο Σημείο» στην θέση \*\*\* Κρανιδίου κατά παράβαση της περιβαλλοντικής του αδειοδότησης και τη μεταφορά σε αυτό του συνόλου των αποβλήτων (μπλε, καφέ και πράσινος κάδος) του Δήμου Ερμιονίδας, προς περαιτέρω διαχείριση.

<sup>11</sup> Σχετική η με κωδικό φακέλου 182593/14 αναφορά σχετικά με την καθυστέρηση αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας από περιστατικό πυρκαγιάς σε μη σύννομες εγκαταστάσεις εντός της Β' ΒΙΠΕ Βόλου. Τέσσερα (4) χρόνια μετά την πυρκαγιά και την απομάκρυνση των καμένων υπολειμμάτων, δεν έχει ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη διαδικασία περιβαλλοντικής ευθύνης, αφού εκκρεμεί η έγκριση μελέτης αποκατάστασης από την οικεία ΠΕΑΠΖ.



- Η ανάληψη του κόστους αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας πρέπει να γίνεται από τον υπαίτιο, σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Εν προκειμένω, η Πολιτεία αντέδρασε άμεσα και εξασφάλισε το κόστος αποκατάστασης από το Πράσινο Ταμείο, καταλογίζοντας τη δαπάνη σε βάρος του υπόχρεου φορέα εκμετάλλευσης. Ωστόσο, η πρακτική αυτή δεν πρέπει να αποτελέσει τρόπο χρηματοδότησης της αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας. Οι φορείς εκμετάλλευσης των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, προκειμένου να καλύψουν την ευθύνη τους, μπορούν να κάνουν χρήση χρηματοοικονομικής ασφάλειας. Ανασταλτικοί, ωστόσο, παράγοντες για την ασφάλιση των επιχειρήσεων (κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 του Π.Δ. 148/2009<sup>12</sup>) είναι η έλλειψη παρακολούθησης και επιβολής κυρώσεων, δεδομένου ότι εξ αιτίας αυτών δεν δημιουργούνται κίνητρα ούτε στις επιχειρήσεις ούτε στις ασφαλιστικές εταιρείες.

### Γ. Προτάσεις του Συνηγούρου του Πολίτη

Κρίνεται αναγκαία:

1. Ρητή πρόβλεψη στις ΑΕΠΟ που χορηγούνται για τη λειτουργία των ΚΔΑΥ, του συγκεκριμένου χώρου για την τελική διάθεση των υπολειμμάτων (συγκεκριμένο αδειοδοτημένο ΧΥΤΑ ή άλλη εγκεκριμένη μέθοδο τελικής διάθεσης), λαμβάνοντας υπ' όψη την Αρχή της Γειτνίασης, ώστε να αποφεύγονται τα διαπιστωμένα προβλήματα διάθεσης των υπολειμμάτων είτε σε ΧΑΔΑ είτε/και στη μεταφορά σε ΧΥΤΑ άλλης Περιφέρειας.
2. Ενδυνάμωση των ελέγχων τήρησης των περιβαλλοντικών όρων κατά τη λειτουργία των ΚΔΑΥ εκ μέρους του ΕΟΑΝ, δεδομένου ότι ο ΕΟΑΝ βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας (ΠΔ 99/2008 και άρθρο 19<sup>Α</sup> του ν. 2939/01, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το ν. 4496/17) έχει εποπτική εικόνα όλης της διαδικασίας παραλαβή-διαλογή-διακίνηση και τελική διάθεση του υπολείμματος σε αδειοδοτημένο χώρο της εναλλακτικής διαχείρισης. Επίσης, ως πιστοποιημένος χρήστης του ΗΜΑ (σημείο εε, του άρθρου 2, της ΚΥΑ 43942/4026/16) έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί συστηματικά τη διαχείριση των αποβλήτων που εντάσσονται στην εναλλακτική διαχείριση.
3. Νομοθετική ρύθμιση ώστε:
  - στις περιπτώσεις της περιβαλλοντικής ζημίας, όταν η Πολιτεία αναλαμβάνει το κόστος αποκατάστασης, η ανάθεση της μελέτης/εργολαβίας αποκατάστασης να γίνεται κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ν. 4412/16 της ανάθεσης των δημοσίων έργων, για λόγους δημοσίου συμφέροντος
  - να τεθούν δεσμευτικές προθεσμίες για την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας στο ΠΔ 148/09, δεδομένου ότι ο χρόνος εκτέλεσης των ενεργειών θα πρέπει να είναι σε συνάρτηση με την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου σκοπού (αντιμετώπιση του κινδύνου)
  - ολοκλήρωση του νομοθετικού πλαισίου με την έκδοση της προβλεπόμενης υπουργικής απόφασης στο άρθρο 14 του ΠΔ 148/09, για την υποχρεωτική ασφάλιση των εγκαταστάσεων έναντι περιβαλλοντικής ζημίας.

---

Στο μεταξύ, με νεότερη απόφαση άλλαξε η σύνθεση της ΠΕΑΠΖ, γεγονός που οδηγεί σε περαιτέρω καθυστερήσεις

<sup>12</sup> άρθρο 14 του Π.Δ. 148/2009 «... Οι φορείς εκμετάλλευσης των επαγγελματικών δραστηριοτήτων ..., προκειμένου να καλύψουν την ευθύνη τους που απορρέει από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος, μπορούν να κάνουν χρήση χρηματοοικονομικής ασφάλειας (ιδιωτικής ασφάλισης καθώς και άλλων μορφών χρηματοοικονομικών εγγυήσεων), μέσω των κατάλληλων οικονομικών και χρηματοπιστωτικών φορέων, ... ο φορέας εκμετάλλευσης μεριμνά ώστε στους όρους ασφάλισης και άλλων μορφών χρηματοοικονομικών εγγυήσεων, να διασφαλίζεται με ένα εύλογο κόστος και με λογικές προϋποθέσεις, η κατά το δυνατόν πληρέστερη κάλυψη της αποκατάστασης των πιθανολογούμενων περιβαλλοντικών ζημιών....»



4. Στις αποφάσεις που καθορίζουν τα μέτρα αποκατάστασης, σε ανάλογες περιπτώσεις, θα πρέπει να προβλέπονται και μέτρα πρόληψης, κατ' ελάχιστο περιφράξη και φύλαξη του χώρου της εγκατάστασης.
5. Όσον αφορά στη διαχείριση των αποβλήτων, η Ανεξάρτητη Αρχή έχει επανειλημμένα τονίσει την ανάγκη για την ολοκληρωμένη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων, με πρόβλεψη χώρων τελικής διάθεσης στη χώρα, καθώς κατά τη διερεύνηση σχετικών αναφορών προέκυψε η άμεση συσχέτιση της έλλειψης χώρων τελικής διάθεσης α) με τη μη ορθή διαχείριση των επικίνδυνων στερεών και υγρών αποβλήτων πέραν των βιομηχανικών υγρών αποβλήτων και β) με την ανεξέλεγκτη διάθεση επικίνδυνων αποβλήτων με αποτέλεσμα σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία και σημαντική ρύπανση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων<sup>13</sup>.

Επίσης η Δ/ση ΠΕ.ΧΩ της Περιφέρειας Αττικής, ως υπεύθυνος φορέας για την διαχείριση και εκτέλεση του προγράμματος αποκατάστασης, παρακαλείται να μας ενημερώσει α) σχετικά με τις εργασίες απομάκρυνσης και τελικής διάθεσης/διαχείρισης των αποβλήτων (διαχωρισμός των αποβλήτων, ποσότητες επικίνδυνων - μη επικίνδυνων αποβλήτων, χώρος τελικής διάθεσης) β) τελική αποκατάσταση του χώρου, γ) παρακολούθηση του χώρου της εγκατάστασης και της γύρω περιοχής μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασης - σύστημα παρακολούθησης monitoring υπόγειων υδάτων.

Τέλος, το παρόν κοινοποιείται και στον κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών, ο οποίος ήδη διενεργεί προανακριτικό έλεγχο για το περιστατικό της πυρκαγιάς, για τη συμπλήρωση του φακέλου.

Για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση

Ανδρέας Ι. Ποπάκης  
Συνήγορος του Πολίτη

#### **Κοινοποίηση:**

1. Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών  
Κτίριο 16  
Πρώην Σχολή Ευελπίδων  
101 67 Αθήνα
2. \*\*\*
- 3 \*\*\*

---

<sup>13</sup> Διαπιστώσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για τη διαχείριση των αποβλήτων  
<https://www.synigoros.gr/resources/150624-stp.pdf>